

Εισαγωγή: Η αλβανική πολιτική σήμερα

Το πολίτευμα της Αλβανίας είναι κοινοβουλευτική δημοκρατία με την εκτελεστική εξουσία να βρίσκεται στη δικαιοδοσία του Πρωθυπουργού, ο οποίος είναι και πρόεδρος του συμβουλίου των υπουργών (κυβέρνηση). Οι Υπουργοί διορίζονται από τον Πρόεδρο έπειτα από υπόδειξη του πρωθυπουργού. Ο πρόεδρος της δημοκρατίας εκλέγεται κάθε πέντε χρόνια από την βουλή και μπορεί να επανεκλεγεί για 2 μόνο θητείες. Πρόεδρος για την τρέχουσα θητεία είναι ο Bujar Nishani (PDSH), ο οποίος εξελέγη στις 24 Ιουλίου του 2012 για την προβλεπόμενη θητεία των 5 ετών αντικαθιστώντας τον Bamir Topi με την λήξη της θητείας του τελευταίου. Ο Nishani εξελέγη με απλή πλειοψηφία, λαμβάνοντας 73 ψήφους από το σύνολο των 140 κοινοβουλευτικών εδρών. Η εκλογή του πραγματοποιήθηκε μετά από τρεις αποτυχημένες προσπάθειες των πολιτικών κομμάτων να συμφωνήσουν σε έναν υποψήφιο. Μάλιστα, κατά το παρελθόν, μόνο το 2002 είχαν καταφέρει τα αλβανικά πολιτικά κόμματα να εκλέξουν από κοινού τον πρόεδρο.

Τις τελευταίες δύο δεκαετίες η Αλβανία μαστίζεται από το φαινόμενο αμφισβήτησης των αποτελεσμάτων των εκλογικών αναμετρήσεων (Πίνακας 2). Από το 1990 έως το 2011, στην χώρα έχουν πραγματοποιηθεί 7 εθνικές

Πίνακας 1. Πρόεδροι της Δημοκρατίας

Όνομα	Θητεία	Πολιτικό Κόμμα
Ramiz Alia	1991 - 1992	Σοσιαλιστικό Κόμμα Αλβανίας
Sali Berisha	1992 - 1997	Δημοκρατικό Κόμμα Αλβανίας
Rexhep Mejdani	1997 - 2002	Σοσιαλιστικό Κόμμα Αλβανίας
Alfred Moisiu	2002 - 2007	Πρόεδρος κοινής αποδοχής
Bamir Topi	2007 - 2012	Δημοκρατικό Κόμμα Αλβανίας
Bujar Nishani	2012 -	Δημοκρατικό Κόμμα Αλβανίας

Πίνακας 2. Αλβανικές Εκλογές

1991 - 2011

Έτος	Κοινοβουλευτικές Εκλογές	Δημοτικές Εκλογές	Δημοψήφισμα
1991	(X) Αμφισβητούμενες		
1992	(X) Αποδεκτές	(X) Αποδεκτές	
1994			(X) Αμφισβητούμενες
1996	(X) Αμφισβητούμενες	(X) Αμφισβητούμενες	
1997	(X) Αμφισβητούμενες		(X) Αμφισβητούμενες
1998			(X) Μποϊκοτάζ
2000		(X) Αμφισβητούμενες	
2001	(X) Αμφισβητούμενες		
2003		(X) Αμφισβητούμενες	
2005	(X) Αμφισβητούμενες		
2007		(X) Αμφισβητούμενες	
2009	(X) Αμφισβητούμενες		
2011		(X) Αμφισβητούμενες	

ουσιαστικά κυβερνούσε την χώρα για περίπου 50 χρόνια. Το 1992, τις δεύτερες εκλογές τις κέρδισε το Δημοκρατικό

εκλογές, 6 τοπικές και 3 δημοψηφίσματα. Στις 23 Ιουνίου 2013 (σύμφωνα με την έως τώρα ορισθείσα ημερομηνία) θα πραγματοποιηθεί η όγδοη εθνική εκλογική αναμέτρηση. Η σημασία της είναι ιδιαίτερα μεγάλη αφού θεωρείται από την Δύση ως κριτήριο αξιολόγησης της δημοκρατίας στην Αλβανία. Οι πρώτες πολυκομματικές εκλογές πραγματοποιήθηκαν το 1991. Θριαμβευτής τους υπήρξε το κομμουνιστικό αλβανικό Εργατικό Κόμμα το οποίο

Κόμμα (PDSH) υπό την ηγεσία του Sali Berisha. Στην τρίτη κατά σειρά εκλογική αναμέτρηση, το 1996, το PDSH κέρδισε μια συντριπτική κοινοβουλευτική πλειοψηφία ξανά, όμως οι εκλογές στιγματίστηκαν από κραυγαλέα νοθεία και από αστυνομική επιτήρηση της αντιπολίτευσης. Ακολούθως, το 1997 έλαβε χώρα μια νέα εκλογική διαδικασία, έπειτα από αρκετούς μήνες αναρχίας και κοινωνικού αναβρασμού, ως επακόλουθο της κατάρρευσης των οικονομικών «πυραμίδων». Στις εκλογές αυτές επικράτησε το Σοσιαλιστικό κόμμα (PSSH).

Οι εθνικές εκλογές του 2001 ήταν ίσως από τις πιο αμφίρροπες στην ιστορία της Αλβανίας. Εξαιτίας πολυάριθμων παρατυπιών και κατηγοριών για εκλογική απάτη, η εκλογική διαδικασία χρειάστηκε πέντε γύρους για την ανάδειξη ξεκάθαρου νικητή. Τελικά, το Σοσιαλιστικό κόμμα εξασφάλισε 73 έδρες. Στις εθνικές εκλογές του 2005, το PDSH επέστρεψε στην εξουσία. Μαζί με άλλα μικρότερα δεξιά κόμματα, σχημάτισε κυβέρνηση συνασπισμού απολαμβάνοντας άνετη πλειοψηφία. Εν ολίγοις, κατά την εικοσαετία αυτή, η Αλβανία βίωσε μια ταραχώδη περίοδο εν μέσω πολυάριθμων αλλαγών του εκλογικού συστήματος.

Το αλβανικό Εκλογικό Σύστημα από το 1990

Καμία άλλη Ευρωπαϊκή χώρα δεν βίωσε τέτοιο εύρος εκλογικών αλλαγών όπως η Αλβανία τα τελευταία 23 χρόνια. Η χώρα ξεκίνησε με ένα καθαρά πλειοψηφικό σύστημα το 1990, το οποίο εν συνεχεία μετεξελίχτηκε σε ένα μεικτό σύστημα με πλειοψηφικές τάσεις από το 1992 έως το 2005 και κατέληξε σε ένα σύστημα περιφερειακής αναλογικής αντιπροσώπευσης το 2009. Το κύμα της αλλαγής παρατηρείται εξίσου και στο μέγεθος του αλβανικού νομοθετικού σώματος. Το σύνταγμα του 1998 άλλαξε τον αριθμό των κοινοβουλευτικών εδρών σε 140 έδρες και από τότε δεν έχει μεταβληθεί. Οι συνεχείς πειραματισμοί με το εκλογικό σύστημα, όμως, δεν επέτρεψαν στη χώρα να διαμορφώσει μια σταθερή εκλογική κουλτούρα. Έτσι, κανένα εκλογικό αποτέλεσμα δεν έγινε ομοφώνως αποδεκτό, με την εξαίρεση των εκλογών του 1992. Όλες οι άλλες εκλογές ήταν αμφισβητούμενες από κάποια από τα κόμματα.

Πίνακας 3. Εκλογικά Συστήματα στην Αλβανία 1991 – 2009

Έτος	Έδρες	Σύστημα	Κατανομή Εδρών	Κατώτατο όριο
1991	250	Πλειοψηφικό	250 Π	0
1992	140	Μικτό(Αναλογικό-Πλειοψηφικό)	100Π +40Α	4
1996	140	Μικτό(Αναλογικό-Πλειοψηφικό)	115Π +25Α	4
1997	155	Μικτό(Αναλογικό-Πλειοψηφικό)	115Π +40Α	2
2001	140	Μικτό(Αναλογικό-Πλειοψηφικό)	100Π +40Α	2.5
2005	140	Μικτό(Αναλογικό-Πλειοψηφικό)	100Π +40Α	2.5
2009	140	Περιφερειακό Αναλογικό	140 Α	3

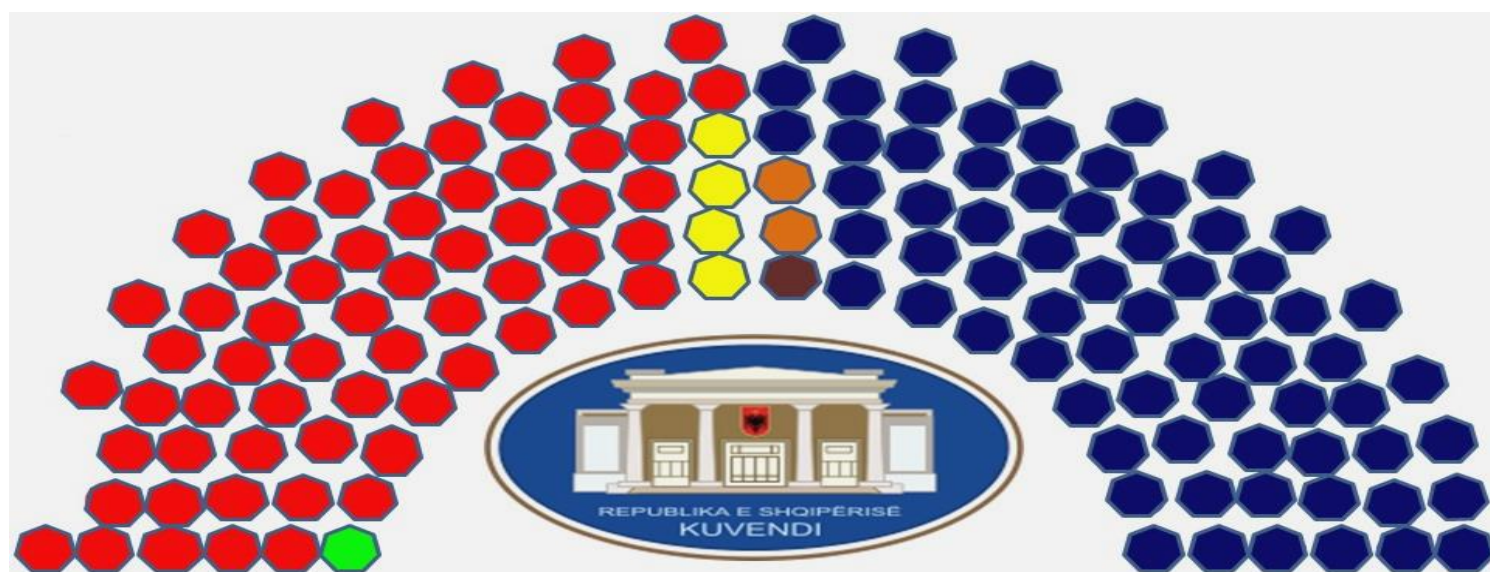
Σημείωση: Π = Πλειοψηφικό, Α = Αναλογικό

Πηγή: Αλβανικό Ίδρυμα Εξωτερικών Σχέσεων

Στο αλβανικό κοινοβούλιο, οι 140 βουλευτές εκλέγονται μέσω ενός μεικτού συστήματος αντιπροσωπευτικής αναλογικής κάθε 4 χρόνια. Κυβέρνηση μπορεί να σχηματιστεί εάν ένα κόμμα ή ένας σχηματισμός καταφέρει να έχει 71 έδρες στο κοινοβούλιο. Το 2009, ένας νέος εκλογικός νόμος τέθηκε σε ισχύ, εισάγοντας ένα περιφερειακό αναλογικό εκλογικό σύστημα, με κλειστές λίστες υποψηφίων. Σύμφωνα με το νέο σύστημα, οι εκλογικές περιφέρειες ταυτίζονται

με τις διοικητικές περιφέρειες της χώρας. Ως αποτέλεσμα, η χώρα διαιρέθηκε σε 12 εκλογικές περιφέρειες. Οι περιφέρειες έχουν διαφορετικά μεγέθη, με τον αριθμό των εδρών να έχει ένα εύρος από 4 στο Kukës μέχρι 32 στα Τίρανα, σύμφωνα με τον συνολικό αριθμό των εγγεγραμμένων σε κάθε περιφέρεια. Το σύστημα αυτό επιτρέπει διακυμάνσεις στο κατώτατο όριο που θα πρέπει το κάθε κόμμα να επιτύχει ώστε να κερδίσει κοινοβουλευτική αντιπροσώπευση σε κάθε περιφέρεια μειώνοντας, με αυτό τον τρόπο, τον αριθμό των κομμάτων που εισέρχονται στο κοινοβούλιο. Ο συγκεκριμένος εκλογικός νόμος εισήγαγε ένα όριο του 3% για κόμματα και 5% για συνασπισμούς σε περιφερειακό επίπεδο. Στις εκλογές του 2009, 6 πολιτικά κόμματα πέτυχαν την εκπροσώπηση τους στο κοινοβούλιο. Στις εκλογές συμμετείχαν 34 κόμματα και όλα εκτός από ένα συμμετείχαν με εκλογικές συμμαχίες.

Σχήμα 1. Έδρες και Πολιτικά Κόμματα στο αλβανικό Κοινοβούλιο

Πολιτικό Κόμμα	Έδρες	Αρχηγός	Έτος ιδρύσεως	Ιδεολογία	Πολιτική Θέση
Δημοκρατικό Κόμμα Αλβανίας (PDSH)	68	Sali Berisha	1990	Φιλελευθερισμός – Συντηρητικό κόμμα Φιλοευρωπαϊκό	Κεντροδεξιά
Σοσιαλιστικό Κόμμα Αλβανίας (PSSH)	64	Edi Rama	1991	Σοσιαλδημοκρατία Φιλοευρωπαϊκό	Κεντροαριστερά
Σοσιαλιστικό Κίνημα για Ενσωμάτωση (LSI)	4	Ilir Meta	2004	Σοσιαλδημοκρατία Φιλοευρωπαϊκό	Κεντροαριστερά
Κόμμα για την Δικαιοσύνη, την Ενσωμάτωση και την Ένωση (PDIU)	2	Shpëtim Idrizi	2011	Εθνικό-Πατριωτικό	Κεντροδεξιά
Ρεπουμπλικανικό Κόμμα (PR)	1	Fatmir Mediu	1991	Εθνικιστικό-Συντηρητικό Φιλοευρωπαϊκό	Δεξιά
Κόμμα Ένωσης Ανθρώπων Δικαιωμάτων (PBDNJ)	1	Vangjel Dule	1992	Μειονοτικά δικαιώματα – Σοσιαλδημοκρατία – Πολιτειακός εθνικισμός	Κέντρο

Πηγή: Αλβανικό Κοινοβούλιο – Επίσημη Ιστοσελίδα

Μάλιστα, το PDSH και το PSSH κέρδισαν σχεδόν ίδιο μερίδιο από το σύνολο των ψήφων (η διαφορά ήταν κοντά στις 10,000 ψήφους), αλλά το PDSH κέρδισε 3 έδρες περισσότερες από το PSSH. Το LSI ήρθε τρίτο με 4 έδρες και ακολούθησαν 3 άλλα πολιτικά κόμματα (PR, PBDNJ and PDIU).

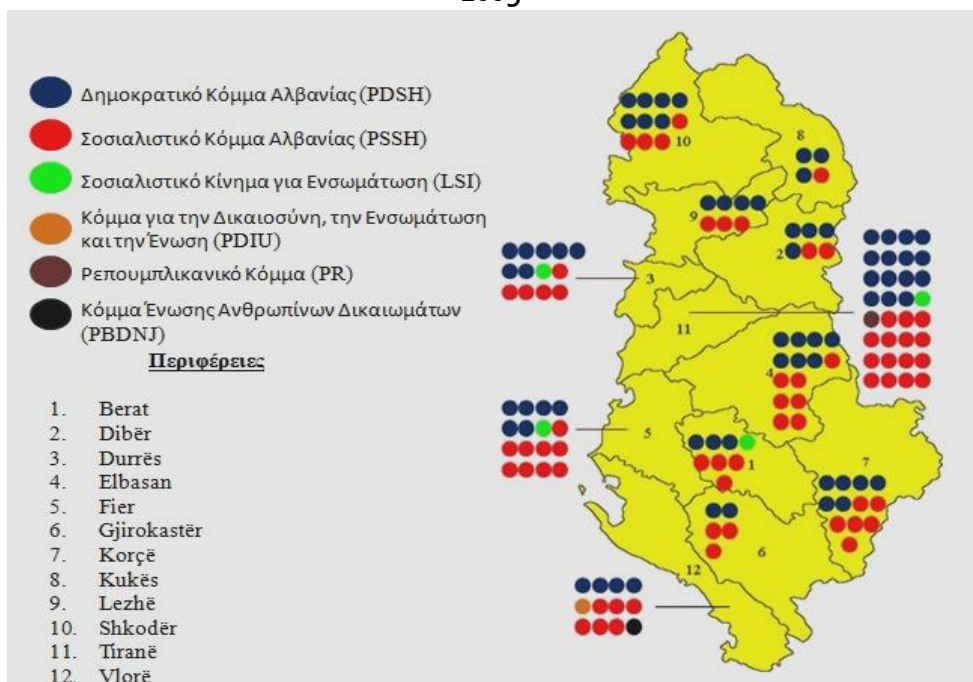
Η Αλβανία συνεχίζει να κυβερνιέται από έναν συνασπισμό με την ονομασία «Συμμαχία για την Αλλαγή» υπό την ηγεσία του κέντρο-δεξιού κόμματος (PDSH) του πρωθυπουργού Sali Berisha και 2 μικρότερων κομμάτων: του Ρεπουμπλικανικού (PR) και του

κόμματος για την Δικαιοσύνη, την Ενσωμάτωση και την Ενότητα (PDIU). Στις εκλογές του 2009, ο συνασπισμός κέρδισε 70 από τις 140 έδρες του κοινοβουλίου. Από τις 70, τις 68 τις κέρδισε το PDSH. Η αντίπαλη κέντρο-αριστερή συμμαχία (Ένωση για την Αλλαγή), υπό την ηγεσία του πρώην δημάρχου των Τιράνων και αρχηγού του Σοσιαλιστικού κόμματος, Edi Rama, κέρδισε 66 έδρες. Από τις 66 η μία καταλήφθηκε από το Κόμμα Ένωσης Ανθρωπίνων Δικαιώματα, το

οποίο και εκπροσωπεί την ελληνική μειονότητα στη χώρα. Το κέντρο-αριστερό κόμμα, Σοσιαλιστικό Κίνημα για την Ενσωμάτωση, του πρώην

πρωθυπουργού με το PSSH, Ilir Meta, συγκέντρωσε έναν αριθμό μικρότερων κομμάτων στην δικιά του συμμαχία, κερδίζοντας τις υπόλοιπες έδρες. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, κανένας από τους προεκλογικούς συνδυασμούς δεν ήταν ικανός να σχηματίσει κυβέρνηση από μόνος του. Έτσι, και όπως παραδόξως,

Σχήμα 2. Κατανομή Εδρών Ανά Περιφέρεια – Κοινοβουλευτικές Εκλογές 2009

Πηγή: Κεντρική Εκλογική Επιτροπή (ΚΟΖ)

Πίνακας 4. Κοινοβουλευτικές Εκλογές 2009 - Αποτελέσματα

Συνασπισμός/πολιτικό κόμμα	Ψήφοι	%	Έδρες	Αλλαγή εδρών σε σχέση με το 2005
Συμμαχία της Αλλαγής	712.745	46,92	70	
Δημοκρατικό Κόμμα Αλβανίας	610.463	40,18	68	(+12)
Ρεπουμπλικανικό Κόμμα	31.990	2,11	1	(-10)
Κόμμα για την Δικαιοσύνη και την Ενσωμάτωση*	14.477	0,95	1	
Ένωση για Αλλαγή	688.748	45,34	66	
Σοσιαλιστικό Κόμμα Αλβανίας	620.586	40,85	65	(+32)
Κόμμα Ένωσης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	18.078	1,19	1	(-2)
Σοσιαλιστική Συμμαχία για Ενσωμάτωση	84.407	5,56	4	
Σοσιαλιστικό Κίνημα για Ενσωμάτωση	73.678	4,85	4	(-1)

*Το 2011 ενώθηκε με το Κόμμα για Ενσωμάτωση και την Ένωση και μαζί δημιούργησαν το σημερινό Κόμμα για την Δικαιοσύνη, Ενσωμάτωση και Ένωση (PDIU). Πηγή: Κεντρική Εκλογική Επιτροπή (ΚΟΖ)

τον Σεπτέμβριο του 2009 μια συμμαχική κυβέρνηση από το PDSH και το LSI επισήμως σχηματίστηκε παρά την διαχρονική αντίθεση του LSI απέναντι στο PDSH και ιδιαίτερα στον ηγέτη του, Sali Berisha.

Το 2009, το PDSH κέρδισε περισσότερες έδρες από στις εκλογές του 2005, με το ίδιο να συμβαίνει και για το PSSH. Τα περισσότερα μικρά κόμματα τα οποία εκπροσωπήθηκαν στο κοινοβούλιο του 2005-2009 δεν κατάφεραν να κερδίσουν

εδρες το 2009, ενώ το Σοσιαλιστικό Κίνημα για την Ενσωμάτωση και το Ρεπουμπλικανικό κόμμα έχασαν πολλές έδρες

τους. Οι φόβοι για δυσανάλογη εκπροσώπηση έγιναν τελικά πραγματικότητα, καθώς τα 2 μεγάλα πολιτικά κόμματα μαζί έλαβαν το 85% του συνόλου των ψήφων το οποίο μεταφράστηκε σε 95% του συνόλου των κοινοβουλευτικών εδρών. Έτσι, τα αποτελέσματα οδήγησαν σε μια αυξημένη συγκέντρωση ισχύς στα χέρια του PDSH και του PSSH.

Πίνακας 5. Κοινοβουλευτικές Εκλογές 2005 - Αποτελέσματα

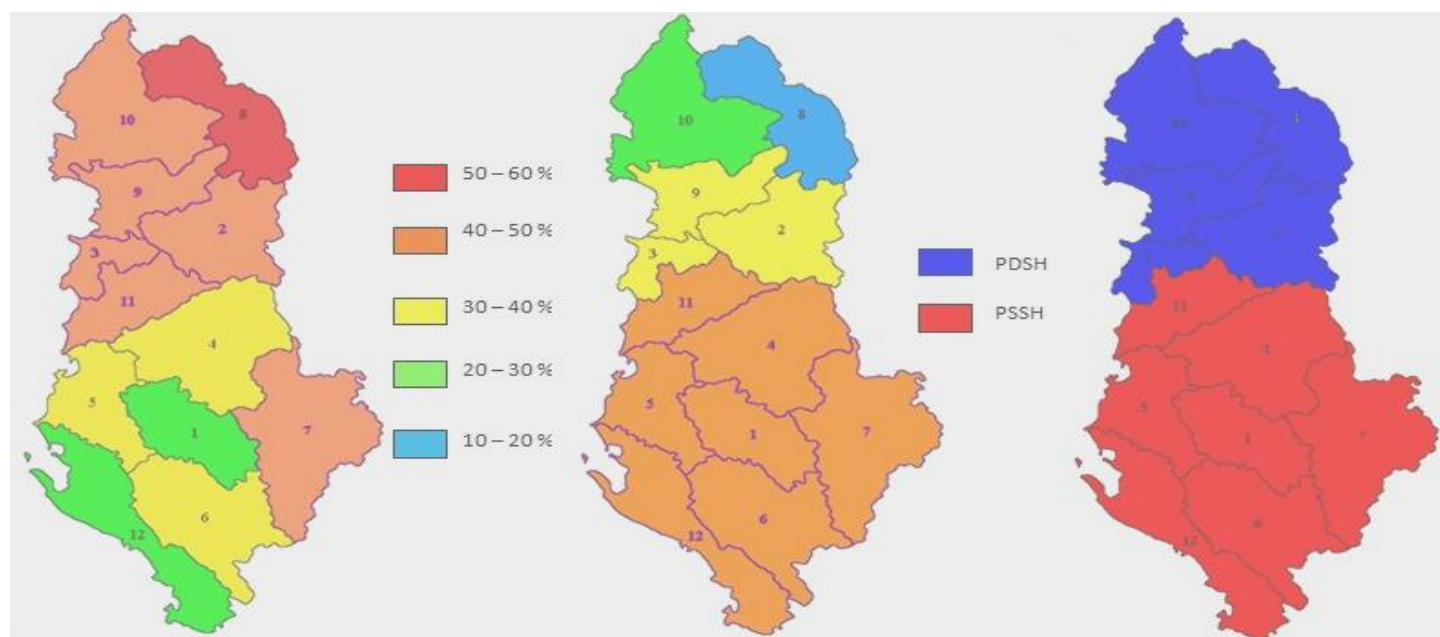
Πολιτικό Κόμμα/συνασπισμός	Ψήφους	%	Έδρες – Πλειοψηφικό Σύστημα	Έδρες – Αναλογικό Σύστημα	Συνολικός Αριθμός Εδρών
Δημοκρατικό Κόμμα Αλβανίας	104.798	7.7	52	-	56
Σοσιαλιστικό Κόμμα Αλβανίας	121.412	8.9	42	-	42
Συμμαχία για Ελευθερία, Δικαιοσύνη και Πρόνοια	457.143	33.5	-	18	18
Κόμμα Σοσιαλδημοκρατών	174.103	12.7	-	7	7
Σοσιαλιστικό Κίνημα για Ενσωμάτωση	114.798	8.4	1	4	5
Περιβαλλοντολογικό Αγροτικό Κόμμα	896.35	6.6	-	4	4
Δημοκρατική Συμμαχία	650.93	4.8	-	3	3
Σοσιαλδημοκρατικό Κόμμα	579.98	4.2	-	2	2
Κόμμα Ένωσης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	564.03	4.1	-	2	2

Πηγή: Κεντρική Εκλογική Επιτροπή (ΚQZ)

Το Εκλογικό Σώμα

Το αλβανικό εκλογικό σώμα παρουσιάζει διαχρονικά μια διαίρεση βορρά-νότου, η οποία αποτυπώθηκε στις εκλογές του 2005 και του 2009. Οι ψηφοφόροι και στα δύο μισά της χώρας δίνουν τις ψήφους τους στα καθιερωμένα δίκτυα των δύο κύριων πολιτικών κομμάτων. Το PDSH σημείωσε μια σημαντική νίκη στις βόρειες περιφέρειες ενώ το PSSH τα πήγε καλύτερα στις νότιες περιοχές.

Σχήμα 3. Κοινοβουλευτικές Εκλογές 2009

Δημοκρατικό Κόμμα Αλβανίας (PDSH)

Σοσιαλιστικό Κόμμα Αλβανίας (PSSH)

Πηγή: Κεντρική Εκλογική Επιτροπή (ΚQZ)

Το μέγεθος του αλβανικού εκλογικού σώματος έχει γνωρίσει αύξηση τα τελευταία χρόνια. Το 2009, ο αριθμός των εγγεγραμμένων ψηφοφόρων (ατόμων άνω των 18 ετών) αυξήθηκε στους 3,085,946. Αυτός ήταν μακράν ένας μεγαλύτερος αριθμός από εκείνων των πρώτων πολυκομματικών εκλογών του 1991 στις οποίες ήταν μόλις 1,984,933.

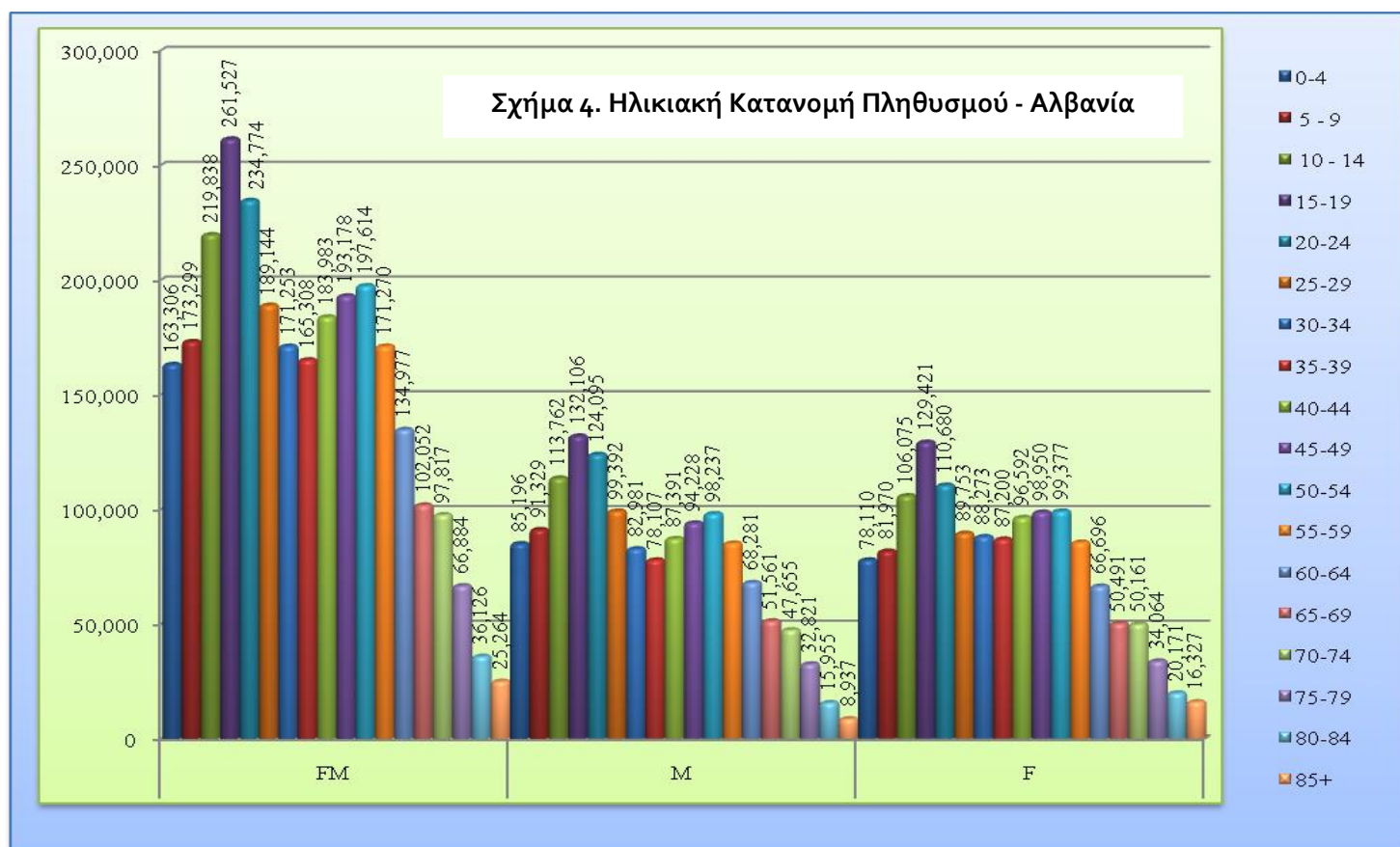
Ίσως το πιο ανησυχητικό στοιχείο των αλβανικών εκλογών όμως να είναι η φθίνουσα συμμετοχή. Ενώ, λοιπόν, στις πρώτες εκλογές του 1991 υπήρξε συμμετοχή της τάξεως του 98.92%, αυτό το νούμερο μειώθηκε δραστικά στις εκλογές του 2005, όπου επίσημα στοιχεία κατέδειξαν συμμετοχή κάτω

Πίνακας 6. Συμμετοχή Ψηφοφόρων

Έτος	Συμμετοχή Ψηφοφόρων	Σύνολο Ψήφων	Σύνολο Εκλογικού Σώματος	Πληθυσμός*
2009	50.77 %	1,566,079	3,084,946	3,194,417
2005	48.73 %	1,389,320	2,850,821	3,563,112
2001	54.95 %	1,373,210	2,499,238	3,490,435
1997	72.56 %	1,412,929	1,947,235	3,510,500
1996	89.08 %	1,963,344	2,204,002	3,481,000
1992	91.50 %	1,830,000	2,000,000	3,363,000
1991	98.92 %	1,963,568	1,984,933	3,255,000

*Απογραφή 2011: 2. 821.977. Πηγή: Institute for Democracy and Electoral Assistance

του 50%. Αυτή η εξέλιξη θεωρήθηκε ιδιαίτερως ανησυχητική για μια νέα δημοκρατία όπως η Αλβανία. Το γεγονός αυτό αντανάκλυνε μια αυξανόμενη κόπωση μέσα στο αλβανικό εκλογικό σώμα, καθώς και μια αυξανόμενη απομυθοποίηση των πολιτικών αλλά και των πολιτικών διαδικασιών γενικότερα. Η συμμετοχή αυξήθηκε το 2009 κάτι που από πολλούς θεωρήθηκε ως προϊόν αντίδρασης κατά του Sali Berisha και των μη δημοφιλών πολιτικών του.

Σημείωση: F=Θήλυ, M=Άρρεν

Πηγή: Αλβανική Στατιστική Υπηρεσία (INSTAT)

Συμπέρασμα

Συμπερασματικά, οι επερχόμενες εκλογές του Ιουνίου θα αποτελέσουν ένα τεστ για το ισχύον εκλογικό σύστημα, καθώς και ένας δείκτης για το μέγεθος της πώλησης μεταξύ των κομμάτων του Berisha και του Rama, για την συμμετοχή των ψηφοφόρων και πάνω από όλα για την ποιότητα της Δημοκρατίας στην Αλβανία δύο δεκαετίες μετά την πολιτειακή αλλαγή του 1990-1991.

Δείτε εδώ για σχετικές αναλύσεις:

- Τα νέα Πολιτικά Κόμματα στην Αλβανία και η Αναδιάταξη της Αλβανικής Πολιτικής Σκηνής, διαθέσιμο στο: <http://www.eliamep.gr/?p=11453>
- Signaling Change in Albanian Politics: Edi Rama's visit to South Serbia's Presevo Valley, διαθέσιμο στο: <http://www.eliamep.gr/?p=10566>
- The Albanian Politics: The Prehistory of a coming Political Clash, διαθέσιμο στο : <http://www.eliamep.gr/?p=10465>
- Αλβανική Πολιτική: Το ίδιο έργο από την αρχή, διαθέσιμο στο : <http://www.eliamep.gr/?p=10031>

Η Ομάδα: Δρ. Δημήτρης Σωτηρόπουλος, Δρ. Ιωάννης Αρμακόλας, Eda Gemi, Αναστάσης Βάλβης, Bledar Feta, Skerilda Agolli, Ermela Gianna και Milva Lambro

Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) – Πρόγραμμα Νοτιοανατολικής Ευρώπης

Λεωφ. Βασιλ. Σοφίας 49, 10676 Αθήνα | Τηλ. +30 210 7257 110 | Fax +30 210 7257 114 | E-mail see_programme@eliamep.gr

Μάθετε περισσότερα για το έργο μας - Επισκεφθείτε τον ιστότοπο: <http://www.eliamep.gr/?p=13529>

Αν επιθυμείτε να διαγραφείτε από τη λίστα παραληπτών ενημερώστε μας στην ηλεκτρονική διεύθυνση see_programme@eliamep.gr

Το ΕΛΙΑΜΕΠ δεν υιοθετεί ως ίδρυμα πολιτικές θέσεις. Καταβάλλει μάλιστα προσπάθεια να παρουσιάζονται στα πλαίσια των εκδηλώσεών του και στο μέτρο του δυνατού όλες οι υπάρχουσες απόψεις. Υπό το πρίσμα αυτό, οι αναλύσεις και οι γνώμες που δημοσιεύονται στις σειρές του θα πρέπει να αποδίδονται αποκλειστικά στους συγγραφείς και να μην θεωρείται ότι αντιπροσωπεύουν απαραίτητα τις απόψεις του Ιδρύματος.